

مجله تاریخی

مطبعه و محل اداره :

جفاله اوغلتیده امنیت
مندیوغی جوارنده
شنگول یقوشنده
۲۷ نومبر

مسلکمه موافق آثار
جدیده مع المنونیه
قبول اولنور

درج ایدله بن آثار اعاده اولنماز

دیر ، فلسفه ، علوم ، ادبیات تاریخ ، و سیاسیانده و بالخاصه احوال و شئونه اسلامیه و بهجت ایدر و هفته ده بر نشر اولنور .

صاحب و مؤسسلری :

در سعادتده نسخه سی ۵۰ پاره در

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلنیر

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب
تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

آبونه بدلی

سنه لکی	التی آیلنی	غروش
ممالک عثمانیه ایچون	۶۰	۳۰
روسیه	۶۰	۳۰
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹

آلتیجی جلد

۲۸ شعبان المعظم ۱۳۲۹ پنجشنبه ۱۰ اغستوس ۱۳۲۷

عدد : ۱۵۵

بنابرین بویکی شیتک برانکده تکاملنی یعنی سلسله اشیا بیننده کی ارتباط تامی هیئت مجموعه غیر متناهی سلسله محیط ومدرك اولان بر نظر ، اوسلسله ده نه امکان ، اراده ، نه تصادفدن اثر کوره میوب بر طاقم حدلرک بر قانون ضروری اقتضاسنجه وبر انتظام هندسی اوزره توالی ظهورینی کوریر . فقط بزم کی وجودی قانی ، حیاتی آنی اولان ذرات مدرکه سلسله غیر متناهی اشیا به قدر یوکسله من . بز نه زمان علتی کوره مدیکمز بر معلول کوره چک اولور ایسهک انی ممکن صفتیله توصیف ایدرز . اشیا به وجودینه قائل اولدیغمز امکان ، اراده ، عدم انتظام ، تصادف کی شیلرک منشأ تصویری بزم جهلمزدن بشقه بر شی دکلدر .

اساسی دوشونیه چک اولورسه هر شیتک وجوده کلسنده وجوب تحقق ایدر . بو وجوب جناب حقه طوغریدن طوغری به تحقق ایدوب بزم اراده الهیه نامنی ویردی کمز شیتک اساسی تشکیل ایدر . انسانه کلنجه انده طولانیسیله تحقق ایدرک اراده جزویه دینیلن امر وهمنیک کلیاً انتفاسنه مؤدی اولور .

« اسپینوزا » نک فکرینه کوره روح انسانیده تجلی ایدن حالات بر سلسله غیر متناهی ایله یکدیگرینه مربوطدر ؛ یعنی حالات روحیه من کنیدیسندن اولکی حالاته نظراً معلول ، صکره کی حالاته نظراً علتدر . بو سلسله علل ومعلولات ده هم ازله همده ایده طوغری نامتناهیدر . عمان بی کرانده کی بر دالغه اوکنده کی دالغیه نصل ایلری سوررسه بر فعلده دیگر بر فعلی ، بر حرکتده دیگر بر حرکتی ایلرجه ایلری سورر ، وجوده کتوریر . روحزده ظهور ایدن حالات صوکدرجه به قدر قاریشیدر . انجق بو حالاتک بعضیسی وجدانمزه قارشی کمال وضوح ایلر بعضیسی ده از جوق ردای مهمیته بورومش اولدینی حالده متجلیدر . مثلاً انسان کز مکه کیمکه نیت ایتسه فکرینک ، وجودینک حالی ، هوانک صیجاقلنی صغوقانی ، ایلیکی فنالنی ، کی نیتنک حیز فعله ایصاله مانع اوله جق ، یاخود اولیه جق بر طاقم اسبابک تراجمه معروض قالیر . بر درجه به قدر کنیدیسنجه معلوم اولان اسبابدن بعضیلرینی فعلک اجرا ویا عدم اجراسنده مؤثر کی کوریر . حال بوکه دیگر بر طاقم سیلر ده واردرکه بونلرک تأثیری محسوس دکلدر . چونکه بزم خطه ادرا کمزدن خارجدر . انساندن صادر اوله جق افعال اوتنه کی سیلر کی بونلرکده تأثیرندن ازاده قاله من . ایشته انسان افعاله کیزلی کیزلی اجرای تأثیردن خالی قالمیان بو اسبابی بیله مدیکی کنیدیسنجه معلوم اولان سیلری ده تصمیم و اجرای اسباب کافیه دن اولمق اوزره تلقی ایدم مدیکندن میال وکندی اقتدار واستقلالنده ده براز مبالغه اولدیغندن کنیدیسنندن صادر اوله جق فعلک تصمیم و اجراسنده اوسیلرک تأثیری اولدیغنه قانع اولور ، و او فعلی اجرا ایلدیکی زمان اکا حاکم اولان اسبابک تأثیرندن غافل اوله رق اوقعلی صرف کنیدی اختیاریه اجرا ایتدیکنه ذاهب اولور ، خیالخانه خاطرنده وجود بولان بوفکر موهومه ده اراده نامنی ویرر .

بورایه قدر فرانسزجه بر اثر دن مالا نقل ایتدی کمز سوزلره بوراده نهایت ویره چکنز . مابعدینه دوام ایتسه تکریر مکرردن عبارت اوله جق . بو بحثی یازان محرر اثرینک اکثر مواضعنده بر فکری صور مختلفه تحتنده تکرار ایدبور . اثرینک الت طرفینی ده اوقودم . هب اوست طرفنده سویلیدیکی سوزلر . مقصد پانته ایزم حقه بر فکر محمل ویرمک ایدی . بوندن اول یازیلان اوج مقاله ایلر اکثر ددنجیسی اولان بو مقاله حصول مقصده کافیدر ظن ایدرم . یازدیغ بو بحثی مطالعه به تنزل ایدنلر وارسه جانلرینی صیقاماق ایچون اطنابدن احتراز واصل تحریری صدندن اولدیغ بحثه رجوع ایده چکم .

فقط شوراسی خاطره طوتولمق لازمدرکه پانته ایستاره اعتراض ایدنلر دائماً ایکی نتیجه یی نظر اعتباره الهرق : پانته ایستاره یا جناب حق طبیعتده یا خود طبیعتی جناب حقه اندماج ایتدیر یورلر . بونک رنجیسی مسلك طبیعینده ، ایکنجیسی ده تصوفده قرار قیلور . مسلكلرینی بویکی مسلكک تأثیرندن قور تاروب بر مسلك مستقل حاله قویامیورلر . معترضلر پانته ایزمک اساسنه بو بولده اعتراض ایتدکری کی فروغندنده بر جوق نتایج مضره چیقاریورلر . اساسه اعتراضلری محقدر . ایستدکری کی اعتراض ایده بیلیرلر .

اعتراضلریله اصلی جوریدیرلرسه او اصلدن تفرع ایدن نتایج کنیدی کنیدینه کلدن ساقط اولور . یوق اصلی جوریده میوبده نتایجنده کی مضرتی اصلنک فسادینه حجت ایتمه قالدیشیرلرسه بوعراض دکل تحکم واستبداد اولور .

شمدی کله م متصوفین وعلمای اسلامیته نک وحدت وجود حقه کی فکرلرینه .

فرید

مسلمانانک عهده

مسلمانلرک معاهدلرینه قارشی اولان وجیبه لری

عهده وفا فرائض اسلامیته نک ال بویوکلرندن اولان بر فرضدر . مسلمانلق هانکی سبیل اولورسه اولسون نقض عهده مساع کوسترمز ؛ مکرکه اونی طوغرودن طوغریه قارشی طرفده کیلر نقض ایتمش اولسون ، کذلک صیانت عهده خصوصنده معاهدلرک اهل کتابدن اولماسیله مشرک بولماسی آراسنده ده اصلا فرق یوقدر . جناب حق « یا ایها الذین آمنوا اوفوا بالعقود . » بویوردینی کی مؤمنک صفاتی صایدقندن صوکره « والذین هم لاماناتهم وعهدهم راعون . » دیور . ذاتاً اسلامک ظهورندن زمانمزه قدر اولان تاریخی مطالعه ایدیلر چک اولورسه ایجه اکلایلیرکه : مسلمانلر عهده ثبات ، عزمنده اخلاص کوسترمک خصوصنده حرکتلری امثال صیره سنه کچمش آدملردر . علیه الصلاة والسلام افندیغ حضرتلرینک سیر نبویه لرنده اوپله بویوک مثاللر واردرکه عهدک هر درلو شایه دن نراحتی ، همنک خیاله صیغما به جق قدر عظمتی اعتباریه پیشوایان امک دائماً کوزلری

فقط ، آفاق بعیده اسلامیة طلوع ایدن نجوم عرفانی ، آرتق کندی سیستمی داخنده بولندیره حق قدر جاذبه دار کورونموردی . سیاسی اتقساملر ، فعالیت وانتباه فکری به ریاست ایدن خلفاده ، اولکی قدر نفوذ وتاثير بر اقامشدی .

دردنجی عصرک صوک زمانلری ، امیر عضدالدوله سایه سنده ، هارون ومأمون دورلرینی در خاطر ایتدیره جک درجده شمعنه نمادر . آل بویهک الک نجیب اولادی اولان عضدالدوله ، علم ومعارفک منور بر حامی ذی حشمتی وظیفه سنی ایفا ایدیوردی . سرایی ، عادتاً بر مجمع علما ، محفل ادبا حالی آلمشدی .

دوره حکومتده بغداد ، ولور مدت موقته ایچون اولسون ، ینه بر مرکز غافلغ نمای علم وعرفان منظره سنی اکتساب ایللمشدی . عضدالدوله فنون وصنایع مجلوی ایدی . بالجله ارباب کمال ، الک اوزاق ، الک هجرا محللردن ، درگاه عرفان نثار امیره شتابان اولیورلردی .

عضدالدوله زماننده ، بغدادده ، یکی دن یکی به برچوق مکتبلر ، جامعلر ، مدرسلر ، خسته خانه لر انشا ایدلدی .

(مارستان عضدی) نامیله عضدی خسته خانه سی احتشام وانتظامیله اووقتک بر آبدۀ عظمت نمونی ایدی .

سر آمدان حذاق اطباء دن یومیه یکریمی دوت ذات ، بوخسته خانه به مداومت وخسته لری تداوی ایدیورلر ایدی .

هرهکیم ، فن طبک آیری برشعبه سنده صاحب اختصاص ایدی . مشهور علی بن عباس ، (الملکی) عنوانلی کتاب لایموتی عضدالدوله نامنه اتحاف ایللمشدی .

الملکی ، عضدالدوله زماننک شمعنه کمالی ، علوم وفنونک بودورده کی درجه ترقیسنی ، اخلافة نقل وتصور ایدن برشاهد پایداردر . عراق دردنجی عصر هجریده ، مؤسسات عالیہ سی وتشدیدریکی داهیلری ایلله ، شمعنه اولیه سنی ممکن مرتبه محافظه ایللمشدر .

عصر سابقده اشتهار ایتمش اولان (ثابت بن قره) زاده لر ، دردنجی عصرک الک مشهور اطباسی میاننده تعداد اولنه بیلورلر : بولردن ابو سعید سنان بن ثابت ، ۳۳۱ تاریخنده ارتحال ایتمش معروف برهکیمدر . مخدومی ابوالحسن ثابتدن سینان دخی حذاقیله اشتهار ایللمشدی .

بوعائله افرادی ، خلیفه لریک طبابت خصوصیه لر نده مستخدم ایدیلر . خلیفه (مقتدر بالله) زماننده ، اجرای طبابت مآذونیت رؤسی استحصال ایتک اوزره سکزیوز آلتمش قدرهکیم ، امتحانه داخل اولمشلردی . بالکدر بغدادده بولنان اطبانک عددی بیکی متجاوز بولنیوردی .

رئیس الاطبا اولان ذاتک حضورنده ، امتحان ویرمهکهموفق اولانلر ، اجرای طبابت مآذون اولورلردی .

(سنان بن قره) ایلله (امین الدوله ابن التلمیذ) بغدادده رئیس الاطبالق مرتبه عالیہ سنی احراز ایتمشلردی .

ثابت بن سنانک بیانه نظراً وزیر شهر علی بن عیسی ، (۳۰۲) سنه هجریه سنده بغدادده مکمل برخسته خانه انشا ایتدیره رک سرطبابت ابو عثمان سعید بن یعقوب تعیین ایللمشدی .

اوکنده بولونمایه شایاندر . قرآن کریمی کمال امسان ایلله او قویانلر عهدی صیانتله امر ایدن ، نقض عهددن منع ایدن اوقدر آیات سماویه کورورکه بولنلر شریعت محمدیه نک قواعد عدالتیه تمامیله مطابقتی ، حدود عدلی تجاوز ایتدیره مک خصوصنده التزام ایلدیکی بصیرتی حیثیتله اودین مینه هیچ برشریتک نظیر اوله مایه جفتی برقات دهاناییداید . کورور میسکز؟ دین اوزمانلر یک ضعیف اولان جماعت اسلامییه او قدر مدعش بر هجوم ایلله صولت ایدن دشمنلری اوکنده ثبات ایلله امر ایدوب طورورکن — بویله مشکل زمانلرده ، قورقونج موقلرده بیله — کندیلرینه معاهدلرینی اخطار ایتکدن ، اولنر الک اوقاق بر اذا بیله روا کورلمه سنی تنبیه ایللمکدن کری طورمامشدر : « وبشرالذین کفروا بعذاب الیم الاالذین عاهدتم من المشرکین ثم لم ینقضوکم شیئاً ولم یظاهروا علیکم احداً قاموا الیهم عهدهم الی مدتهم ان الله یحب المتقین . » مسلمانلرک کندیلر یله معاهده عقد ایتمش اولدقلری ملتارک افرادینه قارشى اولان معامله لرینه کلنجه بو اهل کتاب ایلله اولان معامله لرندن اصلاً فرقی دکلدرکه اونیده اولکی فصلمزده سویلمشدرک . علیه الصلاة والسلام افندیمز اولنری بزه توصیه ده بولنمشلردر : « امرنی ربی ان لا اظلم معاهداً ولا غیره — من قتل معاهداً لم یرح رائحه الجنة — من امن رجلاً علی دمه فقتله فانا بری من القاتل ولوکان المقتول کافراً . »

حال بوکه اعصار ماضیه ده کی اقوام متمدنه نک تاریخی اوقویانلر ایچون عاجز ملتاره قارشى روا کوریلن مظالمندن اورپرهمه مک ، دهشت ایچنده قالماق قابل اوله ماز . اوت اولنر خلق ایچون قوتدن باشقه قانون ، فضیلت ایچون ینه قوتدن باشقه اساس طانیماز ایدیلر . آرتق سوق طالع ایلله ضعیف دوستلر اسارتک ، دولتک الک الیم محکومیتی آلتنده ایکلر ، زنجیرلرله ، لاله لرله باغلانلر الک اغیر خدمتلرده قوللانیلرلر ایدی .

محمد عاکف

اسلامده فن وفلسفه

دردنجی عصر هجریده عراق — دارالخلافه بغداد ، اوچنجی عصر هجریده ، هارونلرک ، مأمونلرک مساعی جهان پسندانلر یله معارف جهانیه مرکز ایتشار اولمشدی . فقط ، دردنجی عصرده ، شمعنه سابقه سنی ، حسن ایدیلله جک درجده غائب ایللمشدر .

خطه وسیعه اسلامیة هر طرفده حصوله کلن انتباه فکری سایه سنده ، اوده بریده ، نوبنو مرا کرمعرفت اعتلائما اولمغا باشلادی . بویکی مرکز لر ، شمعنه عرفانلریله بغدادده رقابت ایدیورلردی . اقطار بعیده ده پرورشیا کمال اولان اعظم علما ، آرتق بغدادده قدر شدر حله لزوم کورمیورلر ، یکی تأسس ایدن مرا کز علمیه ده طویلا نیورلردی . مع مافیه بغداد ، صوک بر غیرتله ، ینه احتشام ودیده غنغنه ردائی محافظیه چالشیوردی .